

AINEOPETUSSUUNNITELMA

KANTELE

OPETUKSEN PAINOPISTEALUEET (HTM)	2
SUORITETTAVAT KURSSIT, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT	3
(OPS § 6)	3
TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT	3
Tasosuoritus	3
Asteikot	3
Ulkoa soittaminen	3
Ohjelmisto	4
TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOTASOITTAIN KANTELEESSA	4
Perustaso 1	4
Perustaso 2	5
Perustaso 3	6
Musiikkiopistotaso	7
ARVIOINTIKRITEERIT (OPS § 7)	9
INSTRUMENTIN HALLINNAN ARVIOINTIKRITEERIT	10

Tämä aineopetussuunnitelma koskee Porvoonseudun musiikkiopistossa annettavan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta kanteleensoiton osalta.

OPETUKSEN PAINOPISTEALUEET (HTM)

Porvoonseudun musiikkiopistossa on määritelty kanteleensoiton opetuksen painopisteet seuraavasti:

- a. Instrumentin hallinta
- b. Harrastuksen turvaaminen ja kannustaminen
- c. Musiikin tuntemus
- d. Luovuus
- e. Yhteissoitto

Opetuksen painopisteitä kehitetään seuraavasti:

- a. Instrumentin hallinta
  - monipuolisella opetuksella ja säännöllisellä opiskelulla
- b. Harrastuksen turvaaminen ja kannustaminen
  - myönteisen musiikkisuhteen luominen
  - opettajan, oppilaan ja kodin välisellä yhteistyöllä
- c. Musiikin tuntemus
  - monipuolisella ohjelmistolla
  - keskustelemalla musiikista, sen historiasta ja kulttuurista
  - konserttikäynneillä ja äänitteillä
- d. Luovuus
  - kannustamalla improvisoimiseen ja säveltämiseen
- e. Yhteissoitto
  - erilaiset yhteissoittokokoonpanot

SUORITETTAVAT KURSSIT, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT (OPS § 6)

TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT

Tasosuoritusten tulee rohkaista oppilasta oman musiikillisen identiteetin etsimiseen. Opettaja ja oppilas suunnittelevat tasosuoritukset yhdessä.

Ohjelman tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason sisältösuosituksia. Suoritukseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot.

Ohjelman pitkäjänteisellä harjoittelemisella ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Suorituksesta saatu kokemus sekä lautakunnan kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi on oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikin muodossa se voi muodostaa osan tasosuorituksen ohjelmasta. Yhteismusisointi voi pitää sisällään eri tyylejä, esimerkiksi kansanmusiikkia ja/tai jazzmusiikkia.

Tasosuoritus

Tasosuoritus koostuu ohjelmistoon sisältyvistä sävellyksistä ja asteikko- ja prima vista -soitosta sekä etydistä (etydeistä) tai etydinomaisesta teoksesta (teoksista). Ohjelmistosuus suositellaan esitettäväksi konsertissa tai konsertinomaisessa tilanteessa.

Oppilaalla on lisäksi mahdollisuus esittää oma sävellyksensä tai improvisoida esimerkiksi annetusta teemasta, aiheesta, motiivista tai sointupohjasta.

Asteikot

Perustasolla tasosuoritukseen valmistetaan kyseessä olevan suorituksen kohdalla erikseen sovitut asteikot. Musiikkiopistotasolla soitetaan kaikki duurit sekä luonnolliset, harmoniset ja melodiset mollit murtokolmisointuineen ja kadensseineen. Asteikkosoiton nopeutta ei määritellä. Asteikoilla ja murtosoinnuilla pyritään kehittämään instrumentin hallintaa kaikilla osa-alueilla, soittotekniikan notkeutta ja sujuvuutta sekä keskeisten musiikin rakennusainesten havaitsemista ja hallintaa soitettavassa ohjelmistossa.

Lautakunta valitsee suorituslaisuudessa tarpeelliseksi katsomansa määrän asteikkoja. Suoritukseen valmistetut asteikot tulee merkitä suoritusohjelmaan.

Ulkoa soittaminen

Asteikot soitetaan ulkoa. Ohjelma pyritään esittämään pääsääntöisesti ulkoa. Ohjelma tai osa siitä voidaan kuitenkin esittää nuoteista, mikäli se on sävellyksen esittämisen kannalta tarkoituksenmukaista.

Ohjelmisto

Oppilaan ohjelmiston tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason suosituksia. Harjoitettavan ohjelmiston sekä tasosuorituksen ohjelman tulee koostua erityyillisistä, eri säveltäjien sävellyksistä. Ohjelmiston tulee olla riittävän laaja, vähintään noin kolminkertainen tasosuorituksen ohjelmaan nähden. On suositeltavaa, että ohjelmistossa on aikamme musiikkia ja kamarimusiikkia. Yksi teos voi olla oppilaan ohjelmistossa vain kerran.

Opettajille on laadittu ohjelmiston suunnittelun esimerkinomaisiksi apuvälineiksi teosluettelot, joita voi soveltaa. Teosluettelot löytyvät Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivuilta osoitteesta www.musicedu.fi .

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOTASOITTAIN KANTELEESSA

Perustaso 1

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- löytää luontevan soittotavan
- oppii lukemaan helppoa nuottitekstiä
- oppii harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- kykenee tuomaan esiin kappaleen luonnetta ja tunnelmaa
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen sekä nuoteista että nuoteitta
- saa valmiuksia yksinkertaisten musiikillisten rakenteiden hahmottamiseen
- saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen
- saa kokemusta esiintymistilanteista
- saa valmiuksia yhteismusisointiin
- rohkaistuu improvisoimaan ja säveltämään
- kiinnostuu musiikin kuuntelemisesta
- osaa pitää hyvää huolta soittimesta
- on tutustunut 5-kieliseen kanteleeseen ja mahdollisesti muihin pienkanteleisiin tietopuolisesti tai käytännössä
- pystyy hallitsemaan molempia käsiä soitossaan
- tutustunut sormutustekniikan perusteisiin (lautasammutus ja yksinkertaiset sormisammutukset)
- kykenee tuomaan esiin kappaleen luonteen ja tunnelman yksinkertaisilla artikuloititavoilla (esim. legato ja staccato), sekä perusdynamiikalla p, mf, f

SISÄLTÖ

- Duuri- ja harmoniset molliasteikot kahteen etumerkkiin asti murtokolmisointuineen ja kadensseineen. Asteikot soitetaan molemmat kädet yhdessä.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita.

- Kanteleelle sävellettyjä ja/tai sovitettuja ettämuille soittimille sävellettyjä helppoja säestyksellisiä kappaleita ja soolosävellyksiä, jotka edustavat eri tyyliä ja tyylikausia sekä ovat tempoiltaan ja tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista musiikkia.
- Aikamme musiikkia.
- Prima vista –soittoa.
- Yhteismusisointia.
- Musiikin luomista, improvisointia, säveltämistä ja transponointia oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.

SUORITUS

- Kaksi erityylistä pienimuotoista sävellystä.
- Etydi tai etydinomainen kappale.
- Valmisteltuja asteikkoja murtokolmisointuineen lautakunnan valinnan mukaan. Kadenssit voidaan jättää pois opettajan harkinnan mukaan.
- Helppo prima vista –tehtävä.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.

Perustaso 2

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- hallitsee luontevan soittoasennon
- oppii edelleen harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa lisää valmiuksia teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- kykenee vaikuttamaan sointiväriin
- kykenee soittamaan eri äänenvoimakkuuksilla sekä tuottamaan crescendon ja diminuendon
- saa lisää valmiuksia esiintymistilanteisiin sekä ulkoa ja korvakuulolta soittamiseen
- kehittää edelleen valmiuksiaan yhteismusisointiin
- pystyy säestämään perussoinnuilla korvakuulolta ja/tai sointumerkeistä
- omaa tarvittavat tiedot ja kyvyn hahmottaa ja oppia soittamaan uusia sävellyksiä
- kykenee hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia
- tutustuu eri tyylikausien musiikkiin kuuntelemalla ja soittamalla
- kykenee kehittämään musiikillisia taitojaan kuuntelemalla konserttiesityksiä ja äänitteitä
- osaa itse tuottaa musiikkia improvisoimalla ja/tai säveltämällä omista musiikillisista lähtökohdistaan
- on saanut tietoa kantelemusiikin monimuotoisuudesta

SISÄLTÖ

- Duuri- ja harmoniset molliasteikot murtokolmisointuineen ja kadensseineen neljään etumerkkiin asti.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita. Etydeinä

voidaan soittaa myös teknisesti vaativia perustaso 2:een sopivia kantelesovituksia.

- Sekä kanteleelle sävellettyjä ja/tai sovitettuja että muille soittimille sävellettyjä teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista ja uudempaa musiikkia.
- Aikamme musiikkia.
- Prima vista –soittoa.
- Yhteismusisointia.
- Musiikin luomista, improvisointia, säveltämistä vapaata säestämistä ja korvakuulolta transponointia oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.

SUORITUS

- Kolme erityylistä sävellystä. Vähintään yhden sävellyksistä tulee olla kantelesävellys ja/tai sovitus.
- Etydi tai etydinomainen kappale.
- Valmisteltuja asteikkoja kolmisointuineen ja kadensseineen lautakunnan valinnan mukaan.
- Prima vista –tehtävä, joka vastaa vaikeustasoltaan perustaso 1:n ohjelmistoa.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.

Perustaso 3

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- hallitsee luontevan soittoasennon
- hallitsee soitettavan ohjelman vaatimuksia vastaavat tekniset ja taiteelliset perustaidot sekä pystyy ylläpitämään niitä oppimillaan harjoitustavoilla
- saa valmiudet jatko-opintoihin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- omaa valmiuksia esiintymistilanteisiin ja ulkoa soittamiseen
- ottaa osaa yhteismusisointiin ja kykenee toimimaan ryhmän jäsenenä
- omaa tarvittavat tiedot ja kyvyn hahmottaa ja oppia soittamaan uusia sävellyksiä
- kykenee hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia
- hallitsee fraseerauksen perusteet
- osaa huolehtia soittimensa virityksestä ja huollosta
- kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia
- kykenee kehittämään musiikillisia taitojaan kuuntelemalla konserttiesityksiä ja äänitteitä
- tutustuu oman aikansa musiikkiin ja suomalaiseen musiikkikulttuuriin ja seuraa musiikkielämän tapahtumia muun muassa tiedotusvälineiden avulla sekä mahdollisuuksien mukaan elävinä esityksinä
- tutustuu kanteleen historiaan sekä erilaisiin kanteleisiin ja soittotyyleihin tiedollisesti ja/tai käytännössä
- osaa itse tuottaa musiikkia improvisoimalla ja/tai säveltämällä omista musiikillisista lähtökohdistaan

SISÄLTÖ

- Kaikki duuri- ja molliasteikot murtokolmisointuineen ja kadensseineen. Mollit soitetaan luonnollisina ja harmonisina.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita. Esimerkiksi teknisesti vaativia perustaso 3:lle sopivia kantelesovituksia sekä joitakin eri kanteletyypeillä ja soittotyyleillä (esim. pienkanteleilla tai lyhyeltä sivulta) soitettuja kappaleita.
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia. Teoksiin kuuluu runsaasti kantelesävellyksiä ja/tai –sovituksia.
- Suomalaista ja uudempaa musiikkia.
- Prima vista –soittoa.
- Helppojen sävelmien säestämistä sointumerkeistä ja/tai vapaasti.
- Yhteismusisointia.
- Transponointitehtäviä.
- Musiikin luomista, improvisointia, säveltämistä ja transponointia oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.

SUORITUS

- Oppilas suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa monipuolisen konsertin, joka sisältää sävellyksiä eri aikakausilta. On suositeltavaa, että tasosuoritus sisältää aikamme musiikkia.
- Yhden sävellyksistä tulee olla laajamuotoinen.
- Vähintään yhden teoksista tulee olla kantelesävellys tai -sovitus.
- Etydi tai etydinomainen kappale.
- Valmisteltuja asteikkoja kolmisointuineen ja kadensseineen lautakunnan valinnan mukaan.
- Prima vista –tehtävä, joka edustaa perustaso 2:n vaikeustasoa. Lisäksi voidaan suorittaa säestysnäyte siten, että annettu melodia soinnutetaan joko sointumerkeistä tai vapaasti.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.
- Ohjelman tulee muodostaa ehyt, taiteellinen kokonaisuus.

Musiikkiopistotaso

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- syventää perusasteella oppimiaan taitoja hallitsee soitettavan ohjelman vaatimuksia vastaavat tekniset ja taiteelliset perustaidot
- saa valmiuksia teosten itsenäiseen valmistamiseen
- kykenee hyödyntämään musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soitossaan
- tutustuu aikamme musiikin soittotekniikoihin ja notaatioon
- ottaa osaa yhteismusisointiin
- osaa huolehtia soittimensa virityksestä ja huollosta
- on saanut valmiuksia esiintymistilaisuuksiin sekä ulkoa soittamiseen ja käyttöä

hankkimiaan taitoja esiintymällä aktiivisesti erilaisissa tilaisuuksissa

- kykenee hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia
- kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia ja kehittämään musiikillisia taitojaan kuuntelemalla konserttiesityksiä ja äänitteitä
- tutustuu oman aikansa musiikkiin ja suomalaiseen musiikkikulttuuriin ja seuraa musiikkielämän tapahtumia muun muassa tiedotusvälineiden avulla sekä mahdollisuuksien mukaan elävinä esityksinä
- on tutustunut kanteleen historiaan sekä erilaisiin kanteleisiin ja soittotyyleihin tiedollisesti ja/tai mahdollisuuksien mukaan käytännössä
- kehittää edelleen sävellys- ja improvisointitaitojaan

SISÄLTÖ

- Kaikki duuri- ja molliasteikot kolmisointuineen ja kadensseineen. Mollit soitetaan luonnollisina, harmonisina ja melodisina.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita. Etydeinä voidaan soittaa myös joitakin eri kanteletyypeillä ja soittotyyleillä (esim. pienkanteleilla tai lyhyeltä sivulta) soitettuja kappaleita.
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia. Teoksiin kuuluu kantelesävellyksiä ja –sovituksia sekä muille instrumenteille sävellettyjä kappaleita.
- Suomalaista musiikkia.
- Aikamme musiikkia.
- Säestämistä soitumerkeistä ja/tai vapaasti.
- Yhteissoittoa erilaisissa kokoonpanoissa.
- Transponointitehtäviä.
- Musiikin luomista, improvisointia, säveltämistä ja transponointia mahdollisuuksien mukaan.

SUORITUS

- Oppilas suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa monipuolisen konsertin, joka sisältää sävellyksiä eri aikakausilta. On suositeltavaa, että suoritus sisältää aikamme musiikkia.
- Kahden sävellyksistä tulee olla laajamuotoisia.
- Vähintään yhden teoksista tulee olla kantelesävellys.
- Etydi tai etydinomainen kappale.
- Valmisteltuja asteikkoja kolmisointuineen ja kadensseineen lautakunnan valinnan mukaan.
- Prima vista –tehtävä, joka edustaa perustaso 3:n vaikeusastetta. Lisäksi voidaan suorittaa säestysnäyte siten, että annettu melodia soinnutetaan joko sointumerkeistä tai vapaasti.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.
- Jos opettaja suosittelee, oppilaalle annetaan mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.
- Ohjelman tulee muodostaa ehyt taiteellinen kokonaisuus. Ohjelma pyritään rakentamaan sellaiseksi, että se tuo monipuolisesti esiin soittajan persoonallisia piirteitä ja vahvuuksia.

ARVIOINTIKRITEERIT (OPS § 7)

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista ja auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita ja saavuttamaan niitä. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy kannustavia ja rakentavia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin.

Arvosana-asteikko

Erinomainen 5
Kiitettävä 4
Hyvä 3
Tyydyttävä 2
Hyväksytty 1
Uusittava

Tasosuoritukset arvioidaan asteikolla 1-5 / uusittava.

Perustasot 1 ja 2 arvioidaan ilman arvosanaa, jolloin tasosuoritus on joko suoritettu tai uusittava.

Perustaso 3 arvioidaan asteikolla 1-5/uusittava.

Musiikkiopiston päättösuoritus arvioidaan asteikolla 1-5/uusittava. Lautakunta tarkentaa arvosanaa pisteillä seuraavasti: 1-25/uusittava (erinomainen 21-25, kiitettävä 16-20, hyvä 11-15, tyydyttävä 6-10, hyväksytty 1-5).

Oppilaalle annetaan suullinen palaute kaikilta lautakunnan jäseniltä tai puheenjohtajan yhteenveto.

Oppilas saa kirjallisen arvioinnin kuten Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteet edellyttävät.

Tasosuoritusten arvosanat määritellään seuraavien kriteerien mukaisesti:

ERINOMAINEN 5

- Loistokas ja nautittava esitys
- Soitto on teknisesti varmaa
- Soittajalla on omaa persoonallista ilmaisua ja elävää musikaalisuutta
- Eri musiikkityylien erityispiirteet tulevat soitossa hyvin esille

KIITETTÄVÄ 4

- Kokonaisvaltaisesti hallittu esitys
- Tekniikka on vaivatonta
- Luontevaa ja musikaalista soittoa

HYVÄ 3

- Soitto on hyvää mutta epävarmaa
- Tekniikka on kehittynyttä ja mahdolliset puutteet eivät suuremmin häiritse kokonaisuutta
- Läpisoittoa, ilmaisu puuttuu

TYYDYTTÄVÄ 2

- Kokonaisuudessa on runsaasti kehitettävää

- Esitys on hapanavaa, kokonaisuutta vaikea hahmottaa
- Tekniset puutteet häiritsevät soittoa
- Musiikillisesti jäsentymätöntä

HYVÄKSYTTY 1

- Soitto on hyvin epävarmaa ja hallitsematonta
- Runsaat tekniset puutteet
- Musiikillisesti jäsentymätöntä
- Opintojen jatkaminen vaikeaa

Oppilasta ohjataan myös itsearviointiin, jossa keskitytään mm. seuraaviin seikkoihin:

- tunteiden hallinta suoritustilanteessa
- kurssin koettu suoritustaso suhteessa harjoitusprosessiin ja omiin odotuksiin
- mahdolliset kehityskohteet työskentelyssä (harjoittelu, soittotunnit) seuraaviin tehtäviin valmistauduttaessa

INSTRUMENTIN HALLINNAN ARVIOINTIKRITEERIT

Kanteleensoiton arviointia tehtäessä kiinnitetään huomiota seuraavien teknisten, tulkinnallisten ja taiteellisten asioiden hallintaan:

Luonnollinen soittoasento

Käsien ja sormien rentous

Tekninen valmius (sormi-, sammutus- ja sävelvaihtotekniikka)

Rytmin käsittely

Tempon valinta ja hallinta

Dynamiikka

Fraseeraus ja musiikin muotoilu

Soinnin laatu ja sävyt

Artikulaatio

Esitysmerkkien ja yksityiskohtien huomioinnottaminen

Persoonallisuus soitossa

Esiintymistaito

Yhteissoittotaito

Oppilaan tulisi hallita seuraavat taidot hänen suoritettuaan kyseisen tasosuorituksen opinnot:

1. TEKNINEN VALMIUS

Tekniikan kehitys etenee mm. harjoittelemalla sormiharjoituksia, etydeitä tai etydinomaisia kappaleita sekä asteikkoja. Tekninen osaaminen monipuolistuu tasolta toiselle siirryttäessä oppilaalle tehdyn opetussuunnitelman mukaisesti siten, että musiikkiopistotason suoritettuaan oppilas hallitsee keskeisimmät kanteleensoiton tekniikat. Perustekniikan rakentamisessa oleellista ovat myös luonnollinen soittoasento ja molempien käsien ja sormien itsenäisyys ja rentous.

Perustaso 1 –sammutustekniikan perusteet: lautasammutus, yksinkertaiset sormisammutukset

Perustaso 2 –lautasammutus, sormisammutukset, käsivarsisammutus
Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso –sammutustekniikan hallinta: lauta-, sormi-,
käsivarsi-, ranne- ja muut osasammutukset, lisäksi sävelvaihtotekniikka

2. RYTMIN KÄSITTELY

Tavoitteena on jokaisella tasolla moitteeton pulssin hallinta sekä tason mukainen rytmien käsittely.

3. TULKINTA (ILMAISU)

Huomiota kiinnitetään mm. fraseeraukseen ja musiikin muotoiluun sekä musiikin muotojen hallintaan. Kappaleisiin pyritään myös löytämään sopiva tunnelma.

Perustaso 1 –oppilaalla on valmiuksia yksinkertaisten musiikillisten rakenteiden hahmottamiseen

Perustaso 2 –oppilas kykenee hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia

Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso –oppilas kykenee tulkitsemaan erityyppisiä kappaleita ja eri aikakausien musiikkia

4. DYNAMIIKKA

Perustaso 1 –hyvä perussointi ja yksinkertainen perusdynamiikka

Perustaso 2 –dynaamisen skaalan laajentaminen

Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso –dynamiikka monipuolistuu ja tulee vivahteikkaammaksi

5. ARTIKULAATIO

Oppilas kykenee tuomaan esiin kappaleiden tunnelmaa ja luonnetta käyttämällä erilaisia artikulaatiotapoja.

Perustaso 1 –legatosoitto

Perustaso 2 –legatosoitto, staccato, portato

Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso –artikulaatiotavat